

Täysistunto

Tiistai 13.3.2018 klo 14.01—17.32

7. Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 145/2017 vp
Lakialoite LA 59/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 3/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 3/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.43 **Ari Jalonen sin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on lakipaketti, jonka kakkososa on nyt käsittelyssä. Tämä on kolmiosainen, elikkä ykkösosa on tullut aikaisemmin, kakkososa nyt ja kolmososa on tulossa. Tämä on tämän kakkososan mietintö.

Käyn jonkin verran läpi näitä tiivistetysti, mitä tässä on käsitelty. Luonnollisestikaan näin paksua mietintöä en esittele kokonaisuudessaan, ja niinpä päädyttiin hyvinkin suppeaan esittelymalliin.

Tässä on monelta osin oikeastaan byrokratian purkua harrastettu, ja se on ehkä se punainen lanka, mikä tässä on mukana. Tässä on ollut asioita eri osista, muun muassa koulutuksesta, ammattipätevyyksistä, niin tieliikenteen kuin rautatieliikenteenkin osalta käsiteltyinä. Tätä on zoomattu sitten tulevaisuuteen, mikä on se suurin tarve ja näkymä, mitä meidän tulee katsoa. Tässä on katsottu erinäköisiä yksityiskohtia, muun muassa esteettömyyksiä, viranomaisnäkökantoja näihin asioihin, mutta myös sitä ollaan koko ajan korostettu, että koska on iso paketti kyseessä, niin seurantaa on harrastettava hyvinkin tarkkaan.

Se, mikä nousee kuitenkin esille koko valiokunnan tasolla ja varmasti tässä salikeskustelussakin, on lain, sanotaanko, poikkeuksellinen rakenne muihin lakiesityksiin, hallituksen esityksiin nähden. Tähän perustuslakivaliokunta on antanut oman lausuntonsa, ja kuten luonnollista ja normaalia, niin perustuslakia kunnioitetaan ja ne havainnot, mitä siellä on, sitten korjataan.

Tässä on kaksi näkökantaa valiokunnan pöydän ympärillä, miten se korjaus tehdään. Tässä vaiheessa sanonkin, että tämä ei ole yksimielinen elikkä tässä on hylkäysesitys, jota laajasti oppositio esittää. Valiokunnan enemmistö taasen on sillä kantilla, että pitää antaa ministeriöön kunnon ohjeistus ja mahdollisuus korjata ja vaatimus korjata kolmanteen osaan tätä lakipakettia nämä havaitut virheet. Tämän johdosta me olemme tehneet tähän varsin vahvan lausuman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

Oikeastaan tässä on kaksi lausumaa. Tämä toinen, pienempi merkitykseltään, joskin iso sekin, koskee Puolustusvoimien liikennekoulutusta ja ammattipätevyysasiaa siihen nähden, ja se kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto pyrkii kehittämään järjestelmän, joka helpottaa toimimista raskaan liikenteen tehtävissä Puolustusvoimien nopeutetun ammattipätevyyskoulutuksen pohjalta.” Tämä on sitä koulutuspuolta ja ammattipätevyyspuolta, mitä käsiteltiin.

Mutta sitten tähän lain rakenteeseen tuli tämä todella vahva lausuma, joka kuuluu — taas lausumasta — että hankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä varmistetaan, että laista tulee juoksevaan numeropykälöintiin perustuva, selkeä ja järkevästi jäsenelty kokonaisuus. Tämmöistä lausumaa valiokunta siis esittää, tarkemmin tästä mietinnöstä nämä pohjat löytyvät.

Tässä on todella iso paketti kyseessä, jossa on monta yksityiskohtaa, joita on pohdittu asiantuntijoita kuullen. Tässä on muun muassa Ahvenanmaan asioihin tehty korjauksia ja myös näihin moneen pieneen yksityiskohtaan, mutta tämän käsittelyn, tämän salikeskustelun tärkein kulma lienee tuossa perustuslakivaliokunnan lausunnossa. Siihen on kaksi ratkaisuvaihtoehtoa valiokunnan pöydän ympärillä. Toinen on, että hylätään, ja valiokunnan enemmistö on tehnyt nämä vahvat velvoittavat lausumat.

15.49 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Laki liikenteen palveluista on kolmevaiheinen paketti, ja nyt meillä on ensimmäisessä käsittelyssä lakipaketin kakkosvaihe.

Lain liikenteen palveluista ykköspakettiin me sosiaalidemokraatit teimme viime vuonna eduskuntakäsittelyssä 28 pykälämuutosesitystä, koska me tahdoimme, ettei maailman parasta taksijärjestelmää romutettaisi. Enemmistön tahdon mukaisesti uusi lainsäädäntö astuu kuitenkin voimaan 1. heinäkuuta kuluvaa vuotta. Tämän kakkososan tavoite — lakitekstiä lukiessa — on toteuttaa hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä sujuvoittaa säädöksiä. Käsittelyssä oleva paketti on varsin mitava, 878 sivua, ja se koskettaa 59:ää eri lakia.

Perustuslakivaliokunta on antanut poikkeuksellisen kovan lausunnon liittyen sääntelyn selkeyteen koskien kyseisen lain sisältöä. Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esitys on ”hyvin vaikeaselkoinen eikä tämän vuoksi edusta sen tavoitteeksi asetettua sujuvaa sääntelyä. Tämä seikka vaarantaa olennaisesti lainsäädännön selkeyttä”, jatkaa perustuslakivaliokunta. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta voi lukea myös, että tavalliselle kansalaiselle sääntelyn ymmärtäminen ja hahmottaminen saattaa olla ”miltei mahdotonta”. ”Myös kieliasultaan hallituksen esityksen sisältämät lakiehdotukset ovat paikoin tavalliselle kansalaiselle lähes käsittämättömät. Kun kyse on yleislaista, jota sovelletaan liikenteen palveluihin, tulisi lain olla sekä muodoltaan että sisällöltään ymmärrettävä.” Tämä kaikki siis perustuslakivaliokunnan lausunnosta.

Perustuslakivaliokunta ottaa myös kantaa liikenne- ja viestintävaliokunnan käsittelyn aikana esiin tulleeseen seikkaan, että mittavien säännösteknisten muutosten tekeminen valiokuntakäsittelyssä sisältää riskejä ja tämänkaltaisen muutos kuuluu muutoinkin tehtäväksi osana perusvalmistelua ministeriössä. Arvoisat kollegat, kuten kuulitte, varsin rankkaa tekstiä, joka tuotti sitten liikenne- ja viestintävaliokunnassa 194-sivuisen mietinnön.

Arvoisa puhemies! Oppositioista käsin me sosiaalidemokraatit, perussuomalaiset, vasemmistoliitto ja vihreät jätimme vastalauseen, joka pitää sisällään hylyn ja lausumaehdotuksen. Se on rakennettu pitkälti perustuslakivaliokunnan huomioiden pohjalta. Lain tavoite tietorajapintojen avaamisesta on sinällään kannatettava, mutta lain sisällä olevat puoles-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

ta-asiointi ja matkustajan suoja matkaketjussa vaatisivat vielä hurjasti lisätyötä ja selvennystä. Rajapintojen avautuessa koordinoinnin ja vastuukysymysten on oltava selkeät, kaikkien tiedossa ja helposti hahmotettavissa.

Erilaiset turvallisuuskysymykset aiheuttivat myös laajaa huolta valiokunnan kuulemisissa. Samaten oli aiheellinen huoli siitä, että samaan toimintaympäristöön syntyy eri toimijoille hyvin erilaiset säännöt ja velvoitteet tämän lainsäädännön astuessa voimaan. Kun lainsäädäntöä uudistetaan tai karsitaan, minä ajattelen niin, että ehdoton edellytys on, ettei päädytä tilanteeseen, jossa turvallisuus kärsii tai liikenteen toimijoiden asema vaikeutuu. Muun muassa näistä syistä jouduimme valmistelemaan lakiin hylyn sisältävän vastalauseen.

Ja, arvoisa herra puhemies, aivan lopuksi: Tästä 194-sivuisesta mietinnöstä, joka valiokunnassa valmistui, täytyy kyllä sanoa, kun itse olen lainsäädäntötyötä saanut nöyrästi tehdä noin 11 vuoden ajan, että tuntuu pahalta sanoa, että tällaisessa lainsäädäntöhankkeessa valiokunnassa joudutaan tekemään lausumaehdotus, jonka itse asiassa valiokunnan puheenjohtaja Jalonenkin täällä nosti esiin. Jos mietitte tarkkaan tämän lausuman sisältöä — ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee hankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä laista juoksevaan pykälänumerointiin perustuvan, kieliasultaan selkeän ja järkevästi jäsennellyn kokonaisuuden” — niin eiköhän tässä talossa pitäisi tehdä lainsäädäntöä niin, että ei jouduttaisi tällaisiin vastaavanlaisiin lausumaehdotuksiin, joihin nyt on jouduttu.

15.55 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Erittäin isosta kokonaisuudesta on kysymys. Itselleni, kun hyppäsin niin sanotusti liikkuvaan junaan, on ollut vieläkin haastavampaa omaksua kaikkea sitä, mikä on ollut vaikeasti omaksuttavissa ja mikä näkyy siten mietinnön tekemisessä ja tänne tulleessa hallituksen esityksessä. On ollut hirmuisen vaikea saada tästä selkoa, ja kun tässä edellä oli edustaja Taimelan esittämä puheenvuoro, niin en pitkitä tätä omaani mutta haluan kyllä korostaa perustuslakivaliokunnan lausuntoa tästä hallituksen esityksestä. Perustuslakivaliokunta toteaa: ”Sääntelytekniikka voi johtaa siihen, että jopa asiantuntijoiden on vaikea hahmottaa sääntelyä.” Ja kun itsellä tuo lakipuolen koulutus on jäänyt hieman kesken, niin täytyy sanoa, että voitte olla varmoja, että se myös kansanedustajalle valiokunnassa on melko vaikeasti aukeavaa. ”Tavalliselle kansalaiselle sääntelyn ymmärtäminen ja hahmottaminen saattaa valiokunnan mielestä olla miltei mahdotonta.” Siinä vaiheessa ajattelee, että toivottavasti kansalainen ei tule kysymään lainsäätäjää Myllykoskelta, että mitä oikein olette tarkoittaneet. Senpä takia valiokunnan lausumaehdotus, minkä valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Jalonenkin kertoi tuossa, on ehdottomasti tehtävä. Se olisi ollut hyvä saada jo kesään mennessä kuntoon, mutta nyt näyttää siltä, että tavaamme ja tapaamme sen asian kanssa syksyllä.

Tämä on iso kokonaisuus, ja on oikein, että liikennekaarta viedään eteenpäin. Palvelutuottajien tasavertaisuus ei saa olla missään vaiheessa uhattuna, vaan nimenomaan lain pitää turvata yrittäjille mutta myös asiakkaille oikeusturva niin, että kukaan ei tule syrjityksi ja laki ei vääristä kilpailua.

Arvoisa herra puhemies! Toivotaan tälle parempaa jatkoa, mutta — näillä omilla tuntemuksillani — vaikka se olisi ollut teknisesti melko vaikeasti toteutettavissa, että tätä olisi vielä kerran koetettu ruuvata ennen ykkösen voimaantuloa, niin on tärkeää, että jatkossa tämä tehdään. Mutta ymmärtänette, miksi valiokunnan jäsen, vasemmistoliiton Jari Myllykoski on tämän hylkäyksen takana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

15.58 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa puhemies! Laki liikenteen palveluista osa 2 on nyt meillä käsittelyssä, ja valiokunnan työskentelystä sen verran, että teimme mittavan kuulemiskierroksen ja perehdyimme asiaan huolella. Ensinnäkin ensimmäisessä vaiheessa oli kyse tieliikennelain ja siihen kuuluvien palveluiden ja liikennejärjestelmien uudistamisesta, mutta nyt asiat sitten laajenivat koskemaan raideliikennettä, lentoliikennettä ja meriliikennettä.

Jos katsomme isossa kuvassa liikenteen murrosta ja muuttumista, olemme ison asian edessä. Liikenne tulee sähköistymään, digitalisaatio on osa liikennettä, ja liikennepalvelut tulevat olemaan kaikkien edessä ja ulottuvilla. Liikkumisen tarpeet muuttuvat, ja siksi myöskin lainsäädännön on muututtava. Sen on myöskin mahdollistettava uutta liiketoimintaa ja palveluiden järjestäjiä, asiakas ja asiakkaan liikkumistarpeet keskiössä. Siksi totean, että laki liikenteen palveluista, liikennekaari, on tarpeellinen kaikissa vaiheissa. Ensimmäinen kaaren valmistelun tulos, se lakipaketti tieliikenteen osalta, on siis läpäissyt eduskunnan käsittelyn, mutta tämä on sitä jatkumoa, ja katson, että jos emme tavallansa etene tälläkään polulla, jossa on kyse ammattipätevyyksistä, kyse datan ja tiedon hyödyntämisestä ja rajapinnoista, niin me emme saavuta sitä isoa kuvaa, jolla tässä asiassa on lähdetty etenemään.

Liikennepalvelulaki kokoaa yhteen liikennemarkkinoiden lainsäädännön ja luo edellytykset liikenteen digitalisaatiolle ja uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Ensimmäisessä vaiheessa siis liikennepalvelulakiin koottiin tieliikennettä koskevat säädökset. Nyt tässä toisessa vaiheessa mukaan liitettiin lento-, meri- ja raideliikenteen markkinoita ja kuljetushenkilöstön pätevyksiä koskevat säädökset. Ensimmäisestä vaiheesta seuraa toinen vaihe, ja tiedämme, että kolmas vaihekin on vielä tulossa, jotta aivan aidosti ja oikeasti laki liikenteen palveluista voidaan hyödyntää kaikilla liikenteen sektoreilla.

Liikennepalvelulain keskeisenä tarkoituksena on edistää liikenteen palvelujen digitalisointia ja tiedon tehokkaampaa hyödyntämistä. Tiedon avaamista jatketaan liikennepalvelulain tässä vaiheessa, ja se tulee tarpeeseen, mietimmepä vaikka esimerkiksi niitä matkaketjuja. Me tuomme siis mukaan tähän nyt sen puolesta-asioinnin, niin että eri matkaketjujen aidosti yhteen liputtaminen yhdellä maksuvälineellä, yhdellä lippujärjestelmällä olisi mahdollista. Kun pihtiputaan mummo haluaa lähteä Tallinnaan, niin hän pystyisi yhdellä lippujärjestelmällä ostamaan vaikka nyt ensin taksikuljetuksen sinne rautatien tai bussin lähettyville ja sen jälkeen laivalipun ja mahdollisesti myöskin majoitukset ja kaikki muut palvelut, joita hän haluaa siihen mukaan. Tämä on tätä digiaikaa, tätä aikaa, jota me elämme, ja mitä myöskin ihmiset kaipaavat ja haluavat. Eli tärkeää on, että tiedot avataan ja niitä pystytään hyödyntämään uusien liiketoimintamahdollisuuksien puitteissa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee ammattipätevyyksiin, niin totean, että säädöksiä ja lainsäädäntöä kevennetään niin paljon kuin se Euroopan unionin lainsäädännön muodossa ja soveltamismahdollisuuksissa on mahdollista, nyt siis raideliikenteessä esimerkiksi veturinkuljettajien ammattipätevyyksien osalta, meriliikenteessä ja lentoliikenteessä. Nämä kaksi viimeistä ovat hyvin EU-säänneltyjä, joten joudumme hyvin paljon soveltamaan sitä lainsäädäntöä, joka meille on annettu.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee sitten valiokunnan lausumaan, niin totean, että kun yhdistetään hyvin paljon erilaisia lakeja yhteen ja luodaan uutta palvelujärjestelmää liikenteen palveluihin, on tarpeen tehdä seurantajärjestelmä siitä, miten tämä muutos aidosti ja oikeasti sitten täytäntöön viedään ja mitä tapahtuu. Yhdyn siis siihen, että seurantaa tehdään. Myöskin kun perustuslakivaliokunta on antanut meidän liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

lausunnon nimenomaan siitä, että säännöksiä tulee sujuvoittaa ja pykälänumerointia ja kieliasua on täsmennettävä ja selvennettävä, niin se tehdään. Me lausuiimme ja haluamme tässä mietinnössä todeta, että se tehdään sitten lain liikenteen palveluista kolmannessa vaiheessa, ja tämän totean, että näin tehdään.

16.04 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan käsittelemme nyt lakia liikenteen palveluista ja tämän kolmiosaisen lakikokonaisuuden kakkospakettia. Tässä kakkosvaiheessa on siis otettu kantaa koulutukseen, ammattipätevyyksiin, rekistereiden avaamiseen, rajapintoihin ja niiden avoimuuteen, datan ja tiedon käytettävyyteen ja vapauttamiseen. Kokonaisuudessaan kysymys on hallitusohjelman ja hallituksen tavoitteiden mukaisesta digitalisaatiosta ja säädösten sujuvoittamisesta. Valiokunta on huolella paneutunut tähän asiaan ja käynyt laajat kuulemiset.

Näkemykseni mukaan tämä paketti on hyvin onnistunut kokonaisuus ja vaikutuksiltaan merkittävä. Se osaltaan modernisoi meidän matkustusjärjestelmäämme ja vie sitä vastamaan tämän päivän ja tulevaisuuden vaatimuksiin. Laki edistää sellaisen liiketoimintaympäristön syntymistä, jossa on mahdollisuuksia aivan uudentyypisille liiketoiminnoille ja palveluille, jopa myös sellaisille, joita emme osaa vielä tässä hetkessä kuvitella. Kokonaisuudessaan siis hyvä paketti, ja kuten tiedämme, kolmaskin osa on vielä tulossa.

Täällä on puhuttu nyt näistä lausumista, ja selvitysten perusteella perustuslakivaliokunnan huomautus tämän lakipaketin ulkoasusta on tietenkin otettava vakavasti. Uskon, että ministeriö myös tämän jatkossa huomioi, ja perustuslakivaliokunnan ohjeiden mukaisesti tätä pannaan uuteen kuosiin. Täytyy nyt kuitenkin muistaa, että kysymys on käytännössä lakipykäläiden numeroinnista, ei sen dramaattisemmasta asiasta. Kun näitä puheenvuoroja kuuntelee, niin tulee käsitys, että ikään kuin tämä olisi nyt ihan siansaksaa koko esitys, mutta tästä ei ole kysymys, vaan kysymys on vain siitä, ovatko pykälät numeröjärjestyksessä vai eivät, käytetäänkö juoksevaa numerointia vai ei. Saamamme selvityksen mukaan jatkossa tämä korjataan ja myöskin tulevissa esityksissä tämä huomautus on huomioitu.

16.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin tästä perustuslakivaliokunnan antamasta lausunnosta on syytä muistaa kuitenkin se, että tietysti lakiesitystä voidaan aina arvostella mutta siellä todella oli vain yksi asia, joka meni ponteen, eli näinä erään lakiosion yhden pykälän korjaaminen, jotta se täyttää tämän perustuslaille asetettavan vaatimuksen. Se on aina syytä muistaa, että helposti vedotaan perustuslakivaliokunnan lausuntoihin sillä, että tässä on jumalansanaa. Eihän se niin mene, vaan siellä on tarkasti katsottu se, mikä menee niin sanotusti ponteen ja mikä ei mene ponteen. Kritiikkihän voi aina toki esittää, ei ole täydellistä pykälää tässä maassa tiettävästi vielä tehty. Perustuslaki, jonka aikoinaan Ståhlberg apujoukkoineen kirjoitti, lienee aika lähelle täydellisyyttä päässyt, mutta sielläkin, huomatkua, kun aikaa on mennyt jo sata vuotta, olemme havainneet puutteita, ja se johtuu ihan siitä, että aika muuttuu.

Tässä on syytä muistaa kaikkien meidän eduskuntaryhmien edustajien, että tätä lakipakettia on valmisteltu pitkään. Liikennevaliokunta on käynyt mittavan kuulemiskierroksen asiasta, eli asiaan ei ole suhtauduttu välinpitämättömästi tai huolimattomasti, päinvastoin. Kiitokset valiokunnalle vahvasta työstä.

Liikennepalvelut ovat muuttuneet viime vuosina, sille me emme mahda mitään. Aivan kuten esimerkiksi edustaja Vehkaperä puheenvuorossaan mainitsi ja kuvasi, todellakin maailma on muuttunut hurjaa vauhtia, ja monesti puhutaan tuosta eteläisestä veljeskansas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

ta Virosta, miksi siellä jotkut asiat tapahtuvat nopeammin. No, he ovat ymmärtäneet tämän digitaalisen kehityskaaren, miten se homma menee siellä, kun käytetään näitä nykyajan välineitä tehokkaasti hyväksi.

Totta kai tämäkään laki ei ole sataprosenttisen onnistunut vielä, mutta sitähan pikkuhiljaa viilataan parempaan kuntoon vuosien saatossa. Tieliikenneosio on siis jo hyväksytty, ja nyt on sitten lento-, meri- ja raideliikenne menossa. Tärkeää on tässä nyt saada ymmärtää tämä asia, että nyt on kysymys matkaketjuista. Ketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki on. Esitetty kritiikki on ymmärrettävää, mutta kun katsoo tässä opposition väkeä, miten paljon täällä on paikalla, niin ei tämä nyt ole mitään kansainvaellusta [Puhemies koputtaa] aiheuttanut, paremminkin lievää kritiikkiä.

16.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kun luin — tai en lukenut vaan silmäilin — tätä mietintöä, tuli kyllä, ennen kuin tuohon perustuslakivaliokunnan lausuntoon asti pääsi, mieleen, että kyllä tämä aika vaikeaselkoinen on, mutta toisaalta ei tätä lakikokonaisuutta liene tällaiselle tavalliselle kadun kulkijalle tarkoitettukaan. Mutta se, mitä edustaja Myllykoski totesi, pitää paikkansa, että meiltä kysytään kyllä aika usein, mitä tarkoittaa tämä ja tämä, ja on tietysti hankala, jos ei pysty mitään sanomaan. Arvoisa puhemies on kanssani usein kesällä Mikko Flyktmanin järjestämässä iltatilaisuudessa, jossa ovat keskisuomalaiset ammattiautoilijat, ja varmasti, kun seuraavan kerran kokoonnutaan niissä merkeissä, tällainen kysymys tulee. Luotan, että puhemies on paneutunut asiaan paremmin kuin minä, mutta onhan tässä aikaa vielä.

Arvoisa puhemies! Täällä on todella kiinnitetty tähän perustuslakivaliokunnan lausuntoon huomiota, ja se on voimakas. Tässä näyttää olevan kuusi lukua ja jokaisessa luvussa lukuisa määrä pykälää, eli kyllä tästä tietysti iso numero tulee, jos ne juoksevasti numeroitaisiin. Nyt en tiedä, mikä on tällä hetkellä lainsäädäntöohje hallituksen sisällä, milloin pitää juoksevasti numeroida, milloin voidaan jakaa lukuihin ja näin jakaa tavallaan kokonaisuutta. Mutta hyvä on tietysti, jos selkeyttä saadaan lisää niin, että ne, joita asia koskee, voivat mahdollisimman hyvin sen ymmärtää. Minä en tästä sisällöstä osaa sanoa, mutta luotan valiokunnassa tehtyyn työhön ja myös tuohon vastalauseeseen, joka perustuu perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

16.11 Ari Jalonen sin: Arvoisa puhemies! Kuten on kuultu monen sanomana, tämä on tosi monimuotoinen, iso paketti. Mutta yksi asia, joka on tämän koko lakikokonaisuuden ihan ytimessä, on rajapintojen aukaisu ja puolesta-asiointi. Siitä on ollut hieman epäselvyyksiä, kuinka paljon se velvoittaa ja mitä tarvitsee tehdä ja mitä ei. Tässä on nyt oikeastaan toistettu ja alleviivattu sitä, että kun ollaan ensimmäisessä vaiheessa jo tätä säädetty, niin se rajapinta, pääsy niihin tarvittaviin toimiin, on annettava. Eli tämä on nyt koetettu tässä avata niin, että nyt ei pitäisi olla enää kenellekään epäselvää. Se pääsy sisään omaan toimintaan on annettava myös puolesta-asioinnin kohdalla, ja tämä mahdollistaa nämä liikenteen uudet palvelut, toiminnat ja kehitykset, mitkä ovat itse asiassa syntyneet täällä Suomessa — kotitekoinen tuote, mikä leviää maailmalle — ja nyt tämän lakikokonaisuuden ansiosta me olemme maailman kärkeä.

16.13 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vehkaperä mainitsi omassa puheenvuorossaan, että nyt kyse on muun muassa ammattipätevyydestä, tiedon paremmasta hyödyntämisestä, puolesta-asioinnista ja digiajasta. Koska täällä on useammassa pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

heenvuorossa nyt viitattu tähän perustuslakivaliokunnan yksimieliseen lausuntoon, viitataan myös talousvaliokunnan lausuntoon, jonka me olemme saaneet valiokunnassa käsiteltäväksemme.

Mitä tulee muun muassa tähän puolesta-asiointiin, niin talousvaliokunta peräänkuuluttaa, että puolesta-asioinnin järjestämiseen liittyy kysymyksiä, joista useat vaatisivat käytännön ratkaisuja ennen velvoittavan sääntelyn voimaantuloa muun muassa tietosuojan ja yksityisyydensuojan nimissä. Ei mikään pieni huomio tämäkään. Lisäksi talousvaliokunta kiinnittää liikenne- ja viestintävaliokunnan huomiota säännösten epäselvyyden luomaan oikeudelliseen epävarmuuteen liittyen tietokantoihin pääsyyn ja tiedon käyttöön. Talousvaliokunta jatkaa, että tasapuolisiin kilpailun lähtökohtiin päästään vain, jos sallimisen ja kieltämisen kriteeristö on avoin ja selkeä.

Aivan lopuksi haluan myös nyt edustajakollega Kopralle kaikella ystävyydellä mainita sen, että omasta puheenvuorostanne sai sen käsityksen, että tämä perustuslakivaliokunnan voimakas, erittäin voimakas, kritiikki kohdistuisi nyt vain ja ainoastaan tähän lain numerointiin. Näinhän se ei ole. Me tiedämme tämän valiokunnan käsittelyssä molemmat mukana olleina.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, 3 minuuttia. — No, 5 minuuttia. Ministerin katseen perusteella tuli heti 2 minuuttia lisää. Siis 5 minuuttia ministerille. [Naurua]

16.14 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Haluaisin todeta tähän alkuun, että lainvalmistelu on tehty avoimessa ja vuorovaikutteisessa yhteistoiminnassa toimialan kanssa. Meillä on ollut kaiken kaikkiaan noin 20 sidosryhmäkuulemista, ja olemme jatkaneet sidosryhmien kanssa yhteistyötä myöskin sääntelyn valmistumisen jälkeen ja huolehtineet siitä, että meillä olisi mahdollisimman hyvä panostus tähän toimeenpanoon. Samanaikaisesti haluan nostaa esille, että olemme saaneet kaiken kaikkiaan 120 lausuntoa, joissa pääasiallisesti hanketta on kannatettu, ja puolesta-asioinnin merkitys tässä kokonaisuudessa on huomattava.

Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu vakavasti kaikkeen saamaansa palautteeseen. Haluan kuitenkin nostaa muutaman asian esille.

Laki käsittää kaiken kaikkiaan seitsemän osaa, jotka jakautuvat lukuihin. Lukunumerointi alkaa alusta jokaisen osan kohdalta, ja vastaavasti pykälänumerointi alkaa alusta jokaisessa luvussa. Tähän valittuun lakitekniiseen ratkaisuun on päädytty, koska lainsäädäntöhanke on jouduttu sen mittakaavan vuoksi toteuttamaan kolmessa osassa. Jos säädös olisi ensimmäisessä vaiheessa numeroitu juoksevasti, uusien pykälien lisääminen keskelle lakia olisi ollut haasteellista. Lisäämistä tehdään lisäämällä latinalainen aakkonen numeron perään, ja tässä kohtaa aakkoset olisivat loppuneet kesken. Lainvalmistelijan oppaassa salitaan sekä juokseva numerointi että lukukohtainen numerointi. Myöskin lainsäädäntökokonaisuus on tarkastettu oikeusministeriössä.

Meillä on kyseessä erittäin laaja kokonaisuus. Se kattaa asioita henkilöluvuista tekniseen sääntelyyn. Se on myöskin ennen kaikkea suunnattu liikenteen ammattilaisille ja myöskin tuo tullessaan mahdollisuuden luoda meille kokonaan uutta teknologian käyttöä. Mutta samalla meillä on tarve tasapainoilla teknisten yksityiskohtien kanssa riittävän tarkkuuden osalta ja samalla huolehtia siitä, että meillä säilyy teknologian neutraliteetti osana lainsäädäntöä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

Tässä ollaan tekemässä ensimmäistä tämän tyyppistä lainsäädäntöä Euroopassa, todennäköisesti myös ihan kansainvälisesti. Tämän lainsäädännön uudistamisesta ja siitä, miten me mahdollistamme liikennettä palveluna, on myöskin ministeriö saanut kansainvälisesti huomiota ja myöskin palkintoa siitä, että lainsäädäntöä on kuitenkin määrätietoisesti pystytty viemään eteenpäin.

Tärkeätä on se, että me katsomme, mitä me olemme tällä lailla mahdollistamassa. Me ymmärrämme erittäin hyvin ne haasteet, joita tässä on nostettu esille, ja olemmekin valmiita niihin tarttumaan lainsäädännön kolmannessa vaiheessa.

Uuden luomisessa me tarvitsemmekin rohkeutta luoda sellaisia ratkaisuja, joihin kaikkiin ei ole valmiita vastauksia. Kun liikennepalvelulaissa on luotu kehys, joka palvelee nopeasti kehittyvää liiketoiminta-alaa, niin meidän keskeinen päämäärämme on huolehtia siitä, että kuluttajan on entistä helpompi liikkua ja saada laajempia palveluita ja kuitenkin myös huomioidaan, että meillä on paljon yleislainsäädäntöä, joka tässä kohtaa on myöskin sovellettavissa, kuten kuluttajansuojassa ja henkilötietosuojassa.

Kokonaisuutena meille on myöskin tärkeää se, että me pyrimme arvioimaan, että laajassa kokonaisuudessa meillä on myöskin sellaisia teknisiä kokonaisuuksia, joita on kirjattava monisanaisina ilmaisuina, ja tässä on edessä varmasti se haaste, että löydetään lakien laadinnassa tasapaino täsmällisyyden ja ytimekkyyden välillä.

Puolesta-asiointi on yksi osa tätä kokonaisuutta, joka on nostettukin tähän lainsäädäntöön nimenomaan finanssisektorilta eikä näin ollen ole kokonaan uutta lainsäädäntöä, uutta pohdintaa tai uutta käytäntöä, mutta sen hyvin keskeinen tekijä on se, että se mahdollistaa tässä kohtaa lain liikenteen palveluista soveltamisen sellaisiin kokonaisuuksiin, missä henkilötietoja on mukana, ja se mahdollistaa myöskin sen, että voidaan huomioida esimerkiksi eläkeläisten tai opiskelijoiden omat henkilökohtaiset lippualennukset. Puolesta-asiointi tapahtuu myös aina henkilön omasta tahdosta ja on sikäli myös aina ihmisen oman päätösvallan kohteena.

Tästä me jatkamme yhteistyössä, ja kiitän valiokuntaa sen huolellisesta työstä, yhteistoiminnasta, laajoista kuulemisista ja kaikesta siitä evästyksestä, mitä ministeriö on saanut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Äskeiseen meni aikaa 5 minuuttia ja 1 sekunti.

16.20 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Minulle riittää hieman vähemmän. — Onnittelen sekä ministeriä että valiokuntaa tästä tehdystä työstä. Tuossa edellä puhuttiin ilmastopäästöistä, niiden haasteista. Itse vähän myöhästyin keskustelusta, mutta itse asiassa tämänkin laki liittyy ilmaston päästöjen hillintään monella tavalla.

Hallituksella on yhtenä strategisena toiminta-alueena uudet toimintatavat, joissa digitalisaatio on hyvin keskeinen, ja on ollut hyvä todeta, että Sipilän hallitus, erityisesti liikenneministeriö on ollut tässä edelläkävijä monella tavalla, luomassa uusia liikenneketjuja, helpottamassa asiakkaiden palveluiden saantia ja niin edelleen, ja siinä mielessä kannustan tätä työtä edelleen jatkamaan.

16.21 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä kuulimme juuri äsken kiitoksia valiokunnan työstä ja työskentelystä, ja erityisesti kiitosta tästä valiokunnan työstä kuuluu antaa valiokuntaneuvoksille, jotka kyllä joutuivat tässä tekemään sellaista työtä, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2018 vp

olisi pitänyt tehdä ministeriön puolella huolellisemmin. Ja tosiaan, jos mietintö on 194-sivuinen, voimme pitää sitä varsin poikkeuksellisena eduskuntaan tai tähän saliin saapuvana mietintönä.

Siitä huolimatta tuohon lakiesitykseen jäi vielä kovin paljon puutteita, jotka olivat niin mittavia, että sitä eivät yksinkertaisesti edes valiokuntaneuvokset tai valiokunta pystyneet tässä käsittelyssä korjaamaan. Tästä hyvin selkeää kieltä kertoo valiokunnan lausumaehdotus 2, jossa valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto valmisteleehankkeen kolmannen vaiheen hallituksen esityksessä laista juoksevaan pykälänumerointiin perustuvan, kieliastultaan selkeän ja järkevästi jäsennellyn kokonaisuuden.

Tässä on erityisen huolestuttavaa, että jälleen kerran hallitukselta tulee esitys, jossa ei huomioida perustuslakivaliokunnan huomioita niin, että kieliasu olisi valmistelussa muokattu siihen malliin, että tavalliset ihmiset olisivat siitä voineet ottaa selvän mutta ennen kaikkea edes ne ammattilaiset. Perustuslakivaliokunnan lausunnossahan todettiin, että jopa ammattilaisten on vaikea tätä lainsäädäntöä tulkita. Sen vuoksi on toki tärkeää, että kolmannessa vaiheessa nuo numerot ja pykälätekstit ja muut muutetaan siihen muotoon, että se on helpommin tulkittavissa, mutta kyllä tämä antaa erikoisen kuvan eduskunnasta, että ensin valmistellaan kiireellä, lyödään ykkösosa valmiiksi ja siihen liittyvä aikataulu [Puhemies koputtaa] ja sen vuoksi joudutaan kiireellä sitten tekemään kakkosvaihe ja kakkosvaihe on pakko hyväksyä, jotta saamme sitten uuden. — Puheenvuoro loppuu, pyydänpö uuden puheenvuoron vai saanko jatkaa, puhemies?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jospa edustaja nyt hetken vielä jatkaisi, tai tuo puhujapöytä on ihan vapaana, voitte siirtyä siihen, jos sopii.

No, jatkan vain hetken, jos sopii, vie varmasti vähemmän aikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olkaa hyvä.

Eli kyllä meidän täytyy myös kantaa huolta tulevan osalta siitä, miten eduskunnassa laki valmistellaan. Meidän täytyy voida luottaa siihen, että ministeriössä tehdään työ niin tarkoin, ettei valiokuntaan jää tätä valmistelutyötä. Meillä tätä vastuuta on monen muunkin lakipykälän osalta kyllä riittänyt.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 145/2017 vp sisältyvien 1.—59. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 59/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.